

Article Arrival Date

29.10.2022

Article Type

Research Article

Article Published Date

20.12.2022

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KONUSUNDAKİ BİLİNÇ DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

A COMPARATIVE EXAMINATION OF THE AWARENESS LEVELS OF OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY OF STUDENTS IN VOCATIONAL AND TECHNICAL ANATOLIAN HIGH SCHOOLS

Salih YILDIZ

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, Çorum/Türkiye
Orcid:0000-0003-2912-7577

Gülden ASAN

Dr. Öğr. Üyesi Hitit Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Çorum/Türkiye
Orcid:0000-0002-6075-159X

ÖZET

İş sağlığı ve güvenliği; çalışanların beden ve ruhen tam bir iyilik haline sahip olması için gerekli tedbirlerin alınmasıdır. İş sağlığı ve güvenliği çalışanların meslek hastalığına tutulma riskinin en aza indirilmesi, iş kazası olması durumunda yaralanmaların ve ölümlerin en aza indirilmesi için alınan tedbirleri kapsar. Yapılan bu çalışmalar ve alınan önlemler sonucunda devletin ve şirketlerin kazalardan dolayı uğrayacakları zararlarının en aza indirilmesi hedeflenmektedir. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması ve bu kapsamda eğitimlerin verilmesi milli servetimizin heba olmaması için de büyük önem arz etmektedir (Güngör, 2017).

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerine kayıt yaptıran veya diğer liselerden nakil gelen öğrenciler, eğitim öğretime başladıkları ilk gün 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında okul idaresi tarafından meslek hastalıkları ve iş kazalarına karşı sigorta girişleri yapılmaktadır. Bu kapsamda meslek okullarında eğitim görmekte olan öğrenciler eğitim öğretimin başladığı hafta 12 saatlik temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimine tabi tutulmaktadır. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde eğitimlerini tamamlayan öğrencilerin bir kısmı devam ederken büyük bir kısmı ise doğrudan çalışma hayatına katılarak çalışan veya işveren olarak iş hayatına atılmaktadırlar. Bu kapsamdaki öğrencilerin lise eğitiminde alacakları iş sağlığı ve güvenliği eğitimi çok büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışma ile öğrencilere iş sağlığı ve güvenliği alanında eğitimlerin ilk defa verildiği 9.sınıf öğrencilerinin bu eğitimlerden hangi düzeyde etkilendikleri tespit edilmiştir. Ayrıca ilerleyen sınıf kademelerinde bu eğitimlerin devam etmesi ve bazı derslerde iş sağlığı ve güvenliği konularına sık sık değinilmesi ile öğrenciler 12.sınıfa geldiklerinde düşüncelerinde ne gibi değişiklikler olduğunu tespit ederek karşılaştırma yapılmıştır. Bu çalışma ile öğrencilerin aldıkları eğitimlerin ne kadar etkili olduğunun yanı sıra okul ortamındaki iş sağlığı ve güvenliği ikliminden nasıl ve ne kadar etkilendikleri ve öğrencilerin farkındalık düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan bu çalışma sonunda tespitler yapılmış ve bu tespitler doğrultusunda öneri ve tavsiyeler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İş Sağlığı ve Güvenliği, Anket Yöntemi, Karşılaştırma

ABSTRACT

Occupational health and safety; is to take the necessary measures to ensure that the employees have a complete physical and mental well-being. Occupational health and safety covers the measures taken to minimize the risk of occupational diseases and to minimize injuries and deaths in case of occupational accidents. As a result of these studies and the measures taken, it is aimed to minimize the damages to the state and companies due to accidents. Taking occupational health and safety measures and providing trainings in this context are also of great importance so that our national wealth is not wasted (Güngör, 2017).

Students enrolled in Vocational and Technical Anatolian High Schools or transferred from other high schools, on the first day of their education, are provided with insurance against occupational diseases and work accidents by the school administration within the scope of the Vocational Education Law No. 3308. In this context, students who are studying in vocational schools are subjected to 12 hours of basic occupational health and safety training in the week when education starts. While some of the students who have completed their education in Vocational and Technical Anatolian High Schools continue, the majority of them directly participate in working life and start their business life as employees or employers. In this context, the occupational health and safety education that students will receive in high school education is of great importance.

With this study, it was determined at what level the 9th grade students, who were given training in the field of occupational health and safety for the first time, were affected by these trainings. In addition, the continuation of these trainings in the following grade levels and the frequent mention of occupational health and safety issues in some courses, and the comparisons were made by determining what kind of changes occurred in the thoughts of the students when they came to the 12th grade. In this study, it was tried to determine how and how much the students were affected by the occupational health and safety climate in the school environment and the awareness levels of the students, as well as how effective the training they received was. At the end of this study, determinations were made and suggestions and recommendations were presented in line with these determinations.

Keywords: Vocational and Technical Anatolian High School, Occupational Health and Safety, Survey Method, Comparison

1. GİRİŞ

İş sağlığı, çalışanların çalışma koşulları, kullanılan araç ve gereçlerden meydana gelebilecek tehlikelerden soyutlanmış veya bu tehlikelerin minimuma indirildiği bir iş ortamında mutlu bir biçimde çalışmasıdır (Arpat 2014). İş güvenliği ise; çalışanların iş ortamında meydana gelebilecek olan tehlikelerin, ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi için ortaya konulan sorumluluklara ait teknik kuralları kapsamaktadır (Enginbaş, 2010).

Millî Eğitim Bakanlığı verilerine göre ülkemizde 2022-2023 eğitim öğretim yılında Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı 4.349 Meslek okulunda 1.833.717 öğrenci eğitim görmektedir. Bu eğitim öğretimlerde 143.953 öğretmen ve idareci görev almaktadır (Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, 2022).

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde eğitim görmekte olan öğrenciler dokuzuncu, onuncu ve on birinci sınıflarda okullarda bulunan atölye, laboratuvar ve sınıflarda on ikinci sınıfta ise haftada üç

gün olmak üzere işletmelerde dört yıllık eğitimlerini tamamlayarak mezun olmaktadır. İş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı sigortalanan bu öğrenciler 12 saatlik “İş Sağlığı ve Güvenliği” konusunda eğitim almaktadır. Ayrıca bazı meslek derslerinin içeriklerin de de İş Sağlığı ve Güvenliği konularına değinilmektedir (Yıldız, Ersöz ve Köse, 2019).

İş Sağlığı ve Güvenliği öncelikle eğitim kurumlarımızdan başlamak üzere tüm ülkemizde bir kültür, bir yaşam biçimi haline gelmedikçe iş kazası ve meslek hastalıklardan tam olarak kaçınmak ve korunmak pek mümkün olmayacaktır (Kar ve Şahmaran, 2021).

Ülkemizde her yıl Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinden beş yüz elli bine yakın öğrenci mezun olmaktadır. Bu eğitim öğretim kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği alanında verilen ve verilecek eğitimlerle oluşturulacak korunma kültürü ve bilinciyle ilerleyen yıllarda ülkemizde oluşacak iş kazası ve meslek hastalığına maruz kalacak insan sayımızın büyük oranda düşürüleceği öngörülmektedir. Buda ülkemizin insan ve işgücü kaybını azaltarak toplumumuzun mutluluğunu, refahını artıracak ve ülke ekonomimize olumlu yansıtacaktır (Akar, Yıldırım ve Kun, 2021).

Örneklem olarak alınan Çorum Şehit Emin Güner Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nde öğrencilere lise eğitimine başladıkları 9.sınıfta ve işlemeye başladıkları 12.sınıfta on ikişer saat olmak üzere iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri, başta alan şefleri olmak üzere alan öğretmenleri tarafından verilmektedir. Ayrıca her alanda ki meslek derslerinin içeriğinde İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konular bulunmaktadır.

Yapılan bu çalışmada Çorum Şehit Emin Güner Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nde çeşitli alanlarda eğitim gören 152 tane 9.sınıf ve 134 tane 12.sınıf öğrencisine on sekiz sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Bu anket ile 9.sınıf ve 12.sınıf öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği farkındalık düzeyleri belirlenmiştir. Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği konusunda eğitim öğretime başladıkları 9.sınıftaki bilinç düzeyleri ile 12.sınıftaki bilinç düzeyleri karşılaştırılmıştır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı Şehit Emin Güner Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 9. ve 12. Sınıflarda eğitim görmekte olan öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilinç düzeylerini karşılaştırmalı olarak incelemektir. Bu inceleme öğrencilerle yüz yüze anket yöntemi yapılarak gerçekleştirilmiştir.

3. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışmada nedensel karşılaştırma araştırması yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli olarak 9.sınıf ve 12.sınıf öğrencileri seçilmiştir. Araştırmaya konu olan iş sağlığı ve güvenliği konusu 6331 sayılı yasa ile kanun haline gelmiş, yönetmelikler ile belirlenmiş ve çeşitli yönergeler ile yürütülmektedir (Büyüköztürk, 2010).

4.ÇALIŞMA GURUBU

Çalışma gurubunu Şehit Emin Güner Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde eğitim görmekte olan 9. ve 12. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu öğrenciler Elektrik Elektronik Teknolojisi, Makine ve Tasarım Teknolojisi, Tesisat ve İklimlendirme Teknolojisi, Metal Teknolojisi, Mobilya ve İç Mekân Tasarımı, Motorlu Araçlar Teknolojisi ve Bilişim Teknolojileri Alanlarında eğitim görmekte olan öğrencilerden oluşmaktadır. Sınıf seviyesindeki öğrenci sayıları ise 152 9.sınıf ve 134 12.sınıf öğrencisinden oluşmaktadır.

5.VERİLERİN TOPLANMASI

Veriler Şehit Emin Güner Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nde eğitim görmekte olan 9.ve 12.sınıf öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgi, bilinç ve farkındalıklarının belirlenmesi için okul idaresi ile irtibata geçilerek öğrenciler ile yüz yüze anket çalışması yapılmıştır. Yapılan çalışma

ile öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgi ve bilinç seviyeleri belirlenmiş ve eğitim öğretim yılları boyunca bunun nasıl etkilendiği karşılaştırılmıştır. Anketin geçerliliğini yükseltebilmek için anket yüz yüze ve toplamda 286 öğrenciye uygulanmıştır (Yıldız, Köse 2019).

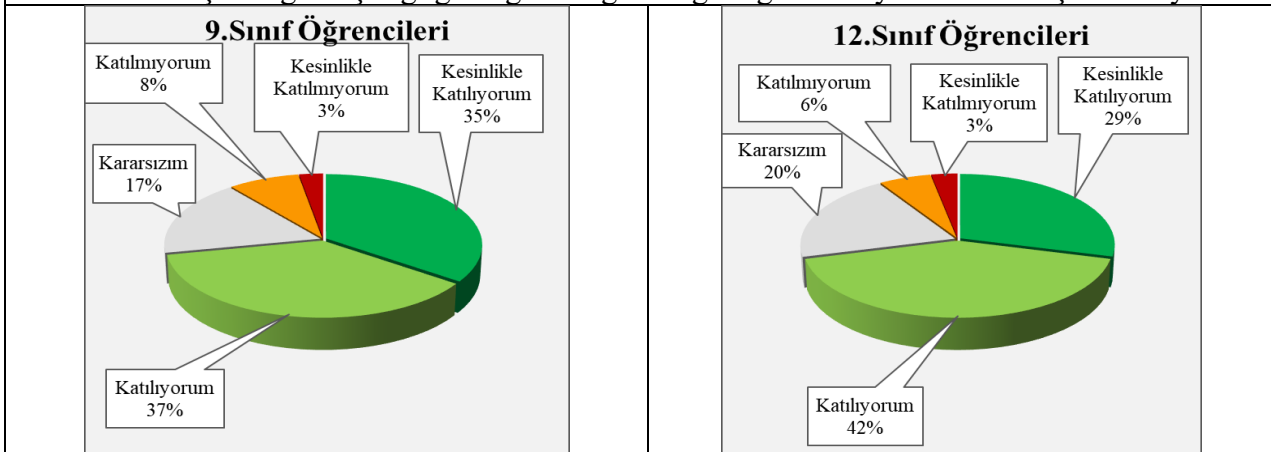
6.VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

Değerlendirmeye alınan 286 öğrencinin cevap verdiği anketten, alınan sonuçlar on sekiz soru için ayrı ayrı pasta grafik oluşturulmuş ve grafikler yardımı ile 9. ve 12.sınıf seviyesindeki öğrencilerin cevapları karşılaştırılarak incelenmiş ve oransal olarak gösterilmiştir. Ankete katılanlara toplam on sekiz sorudan/önermeden oluşan anket 5'li likert ölçeği baz alınarak düzenlenmiş ve ağırlıklı ortalamaları hesaplanarak sonuçlar tablo halinde gösterilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

7.BULGULAR

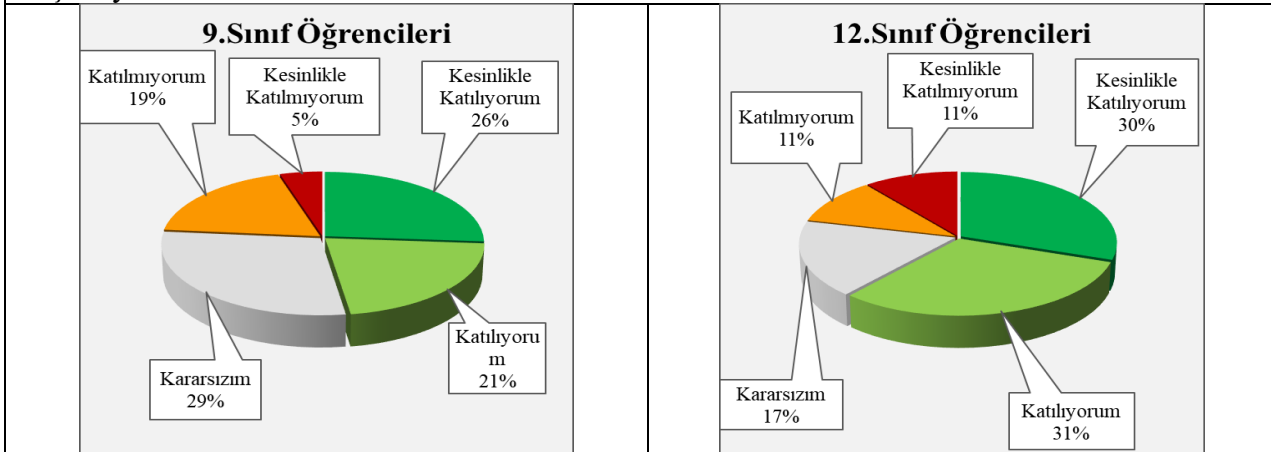
Şehit Emin Güner Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 9.ve 12. Sınıf seviyelerindeki öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği bilgi, bilinç ve farkındalık düzeyleri için uygulanan anketin sonuçları karşılaştırmalı olarak pasta grafiklerde sunulmuştur. Ankete katılan öğrenciler 12 saatlik temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almış öğrencilerden oluşmaktadır. Yapılan bu çalışmada sorulara/önermelere verilen cevapların ağırlıklı ortalamaları alınmış sonuçlar tablo halinde gösterilmiştir.

1.Okulda almış olduğum iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitimleri yeterli ve anlaşılır buluyorum.

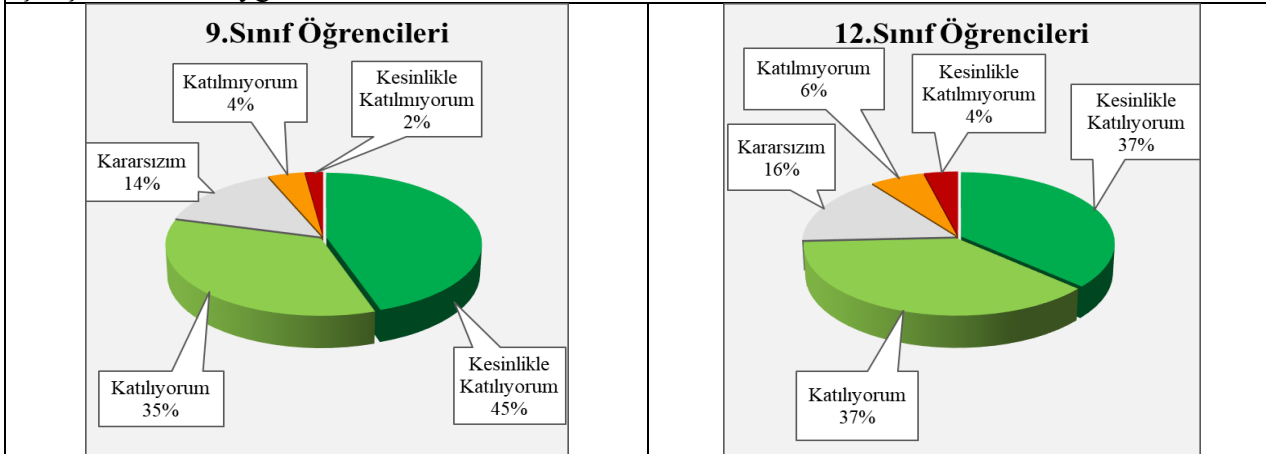
*Uygulanan anketin 1.önermesinin sonuçlarına göre 9.ve 12.sınıf öğrencilerinin büyük bir oranı işg ile ilgili okulda almış olduğu eğitimlerin yeterli ve anlaşılır olduğunu beyan etmektedir.

2.Sadece iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konuları kapsayan bir ders olması gerektiğini düşünüyorum.

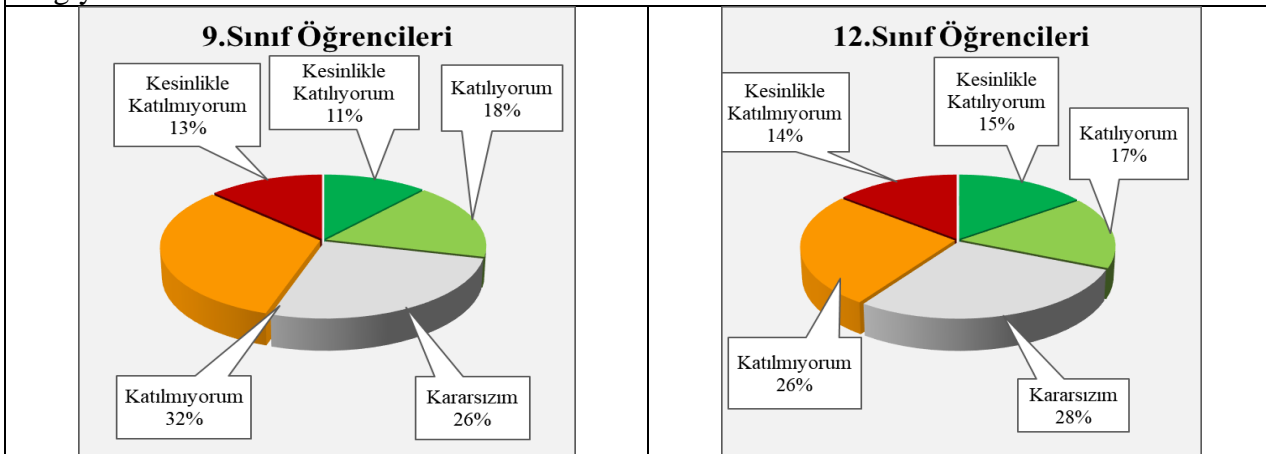
*Anket çalışmasına katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencileri % 47 oranında iş sağlığı ve güvenliği konusunda müstakil bir ders olmasının gerektiğini düşünürken bu oran 12. sınıf öğrencilerinde % 61 olarak gerçekleşmiştir.

3.İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden öğrendiğim bilgi ve birikimleri okul ortamındaki çalışmalarında uygulayırım.

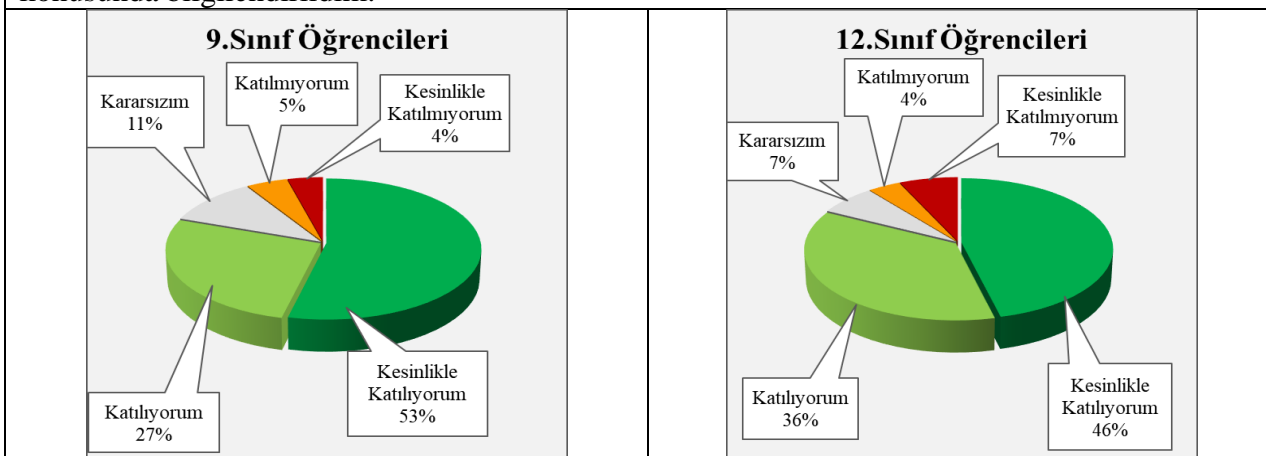
*Ankete katılan öğrenciler çok büyük oranla kazanmış oldukları iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgi ve birikimleri okul ortamındaki çalışmalarda uygulayacağını belirtmektedir.

4.Ülkemizde uygulanmakta olan 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hakkında yeterli bilgiye sahibim.

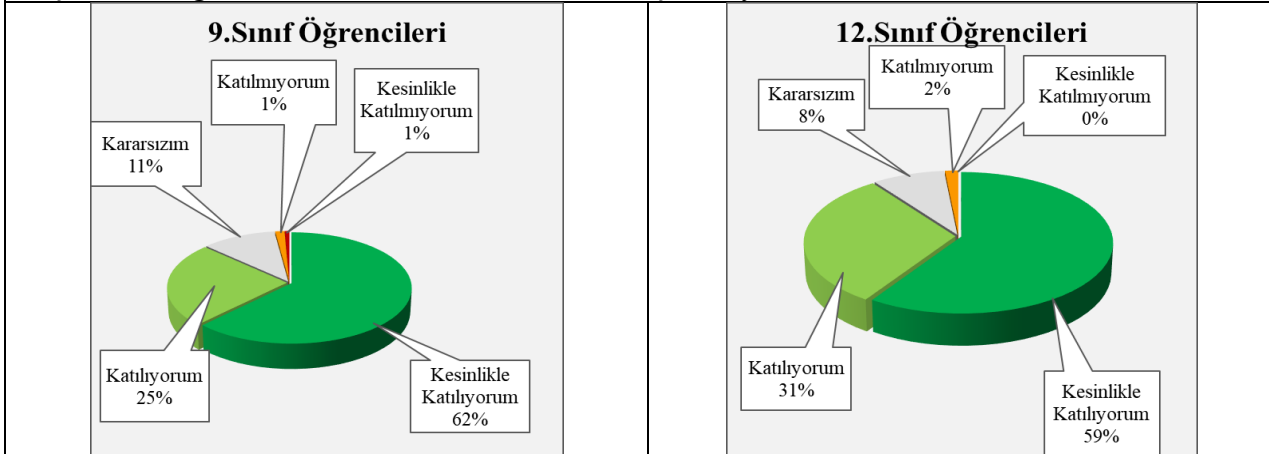
*“6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hakkında yeterli bilgiye sahibim” önermesine öğrencilerin sadece %30’u olumlu cevap verirken Kararsızım ve Katılmıyorum diyenlerin toplamının oranı yaklaşık % 55 tir.

5.Atölye ve laboratuvarlarda kullandığım makine, malzeme, cihazların tehlike ve riskleri konusunda bilgilendirildim.

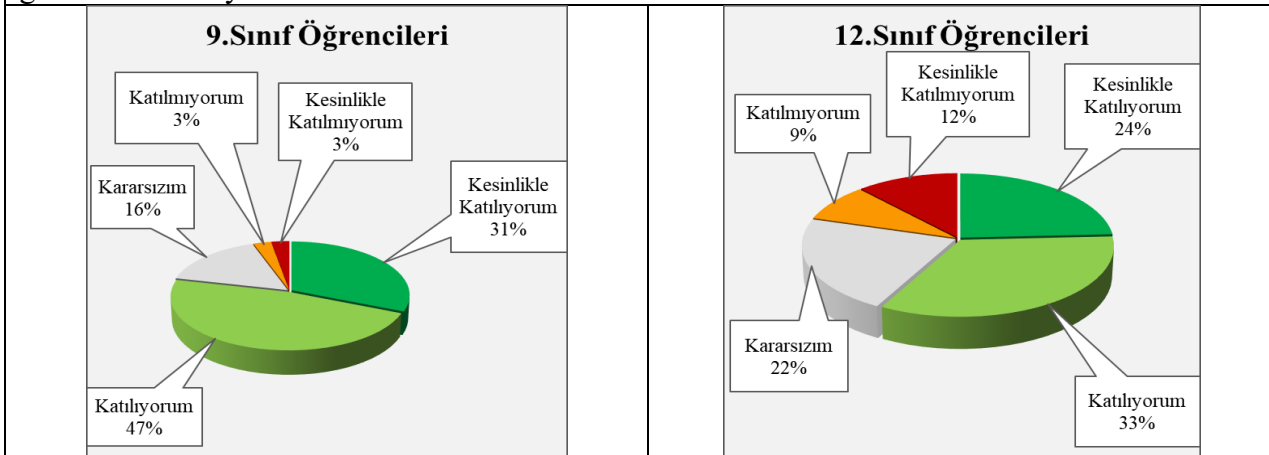
*Anket çalışmamıza katılan hem 9. sınıf hem de 12.sınıf öğrencileri %80 in üzerinde Atölye ve laboratuvarlarda kullandığı makine, malzeme, cihazların tehlike ve riskleri konusunda bilgilendirildiğini beyan etmektedir.

6. İş kazaları, gerekli önlemlerin alınması halinde çok büyük oranda önlenabilir.

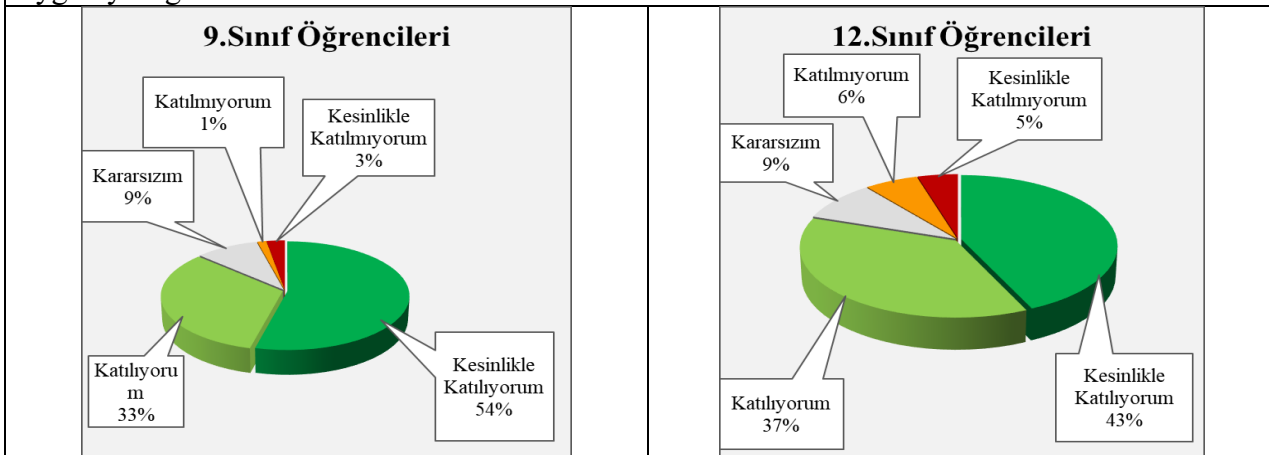
*Ankete katılan 9.ve 12.sınıf seviyelerinde eğitim görmekte olan öğrencilerin yaklaşık % 90 gibi çok büyük oranda gerekli önlemlerin alınması halinde iş kazalarının büyük oranda önlenebileceğini düşünmektedir.

7.Okulumuz atölye ve laboratuvarlarında çalışırken iş sağlığı ve güvenliği konusunda kendimi güvende hissediyorum.

*Bu önermeye verilen cevaplarda öğrenciler 9.sınıf öğrencilerinin %78, 12.sınıf öğrencilerin % 57 oranında Atölye ve Laboratuvarlarda kendilerini güvende hissettiklerini belirtmişlerdir.

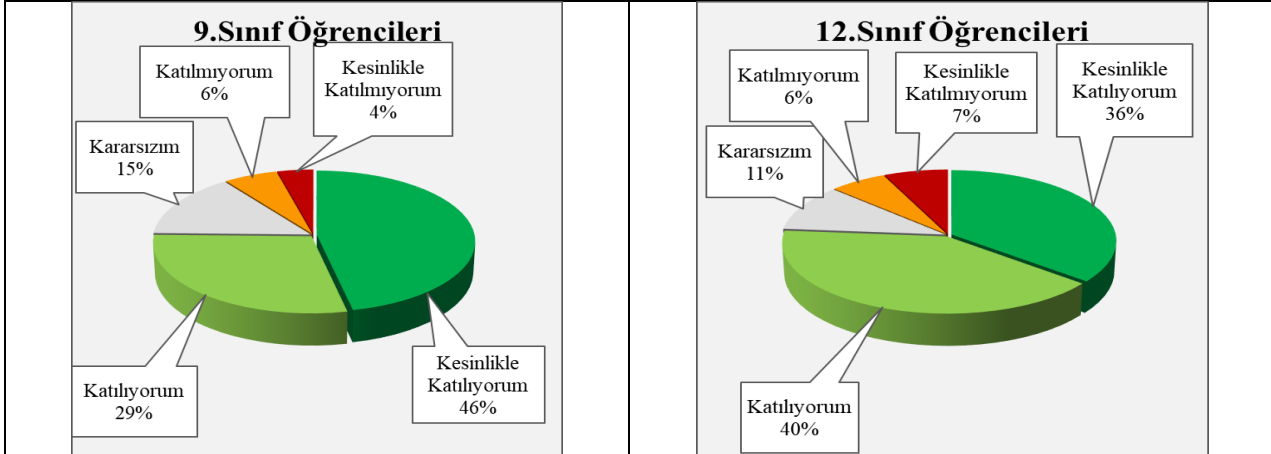
8.Almış olduğum iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini, okul sonrası çalışma hayatımda da uygulayacağım.

*Öğrencilerin bu önermeye verdiği yanıtlardan öğrenciler yaklaşık %80 gibi büyük bir oranda almış olduğu eğitimleri okul sonrası çalışma hayatında da uygulayacağını beyan etmişlerdir.

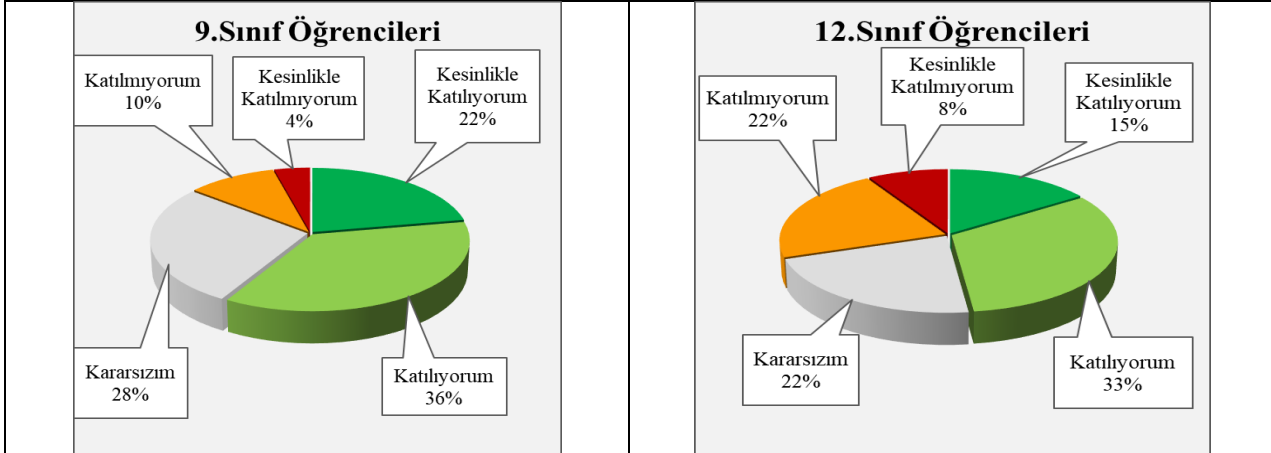

9.Okulumuz atölye ve laboratuvarlarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarıcı ve bilgilendirici levhalar bulunur.

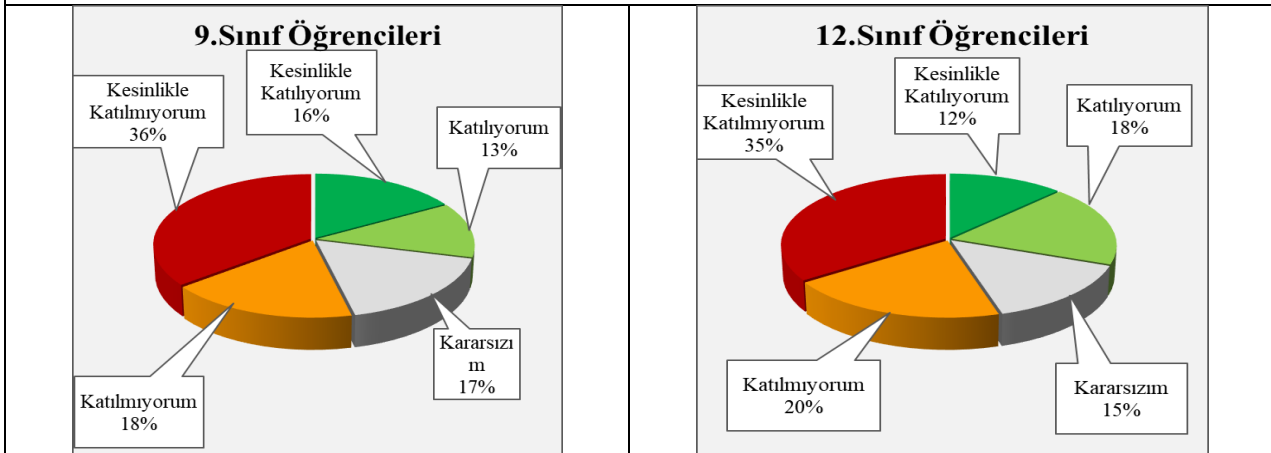
*Ankete katılan 9.sınıf öğrencilerinden %75'i atölye ve laboratuvarlarında uyarıcı ve bilgilendirici levhalar olduğunu onaylarken bu oran 12.sınıf öğrencilerinde %76'dır. Öğrencilerin büyük oranda uyarıcı levhaların farkında olduğunu göstermektedir.

10.Atölye ve laboratuvarlarında çalışma yaparken kişisel koruyucu donanımları (KKD) aktif olarak kullanırım.

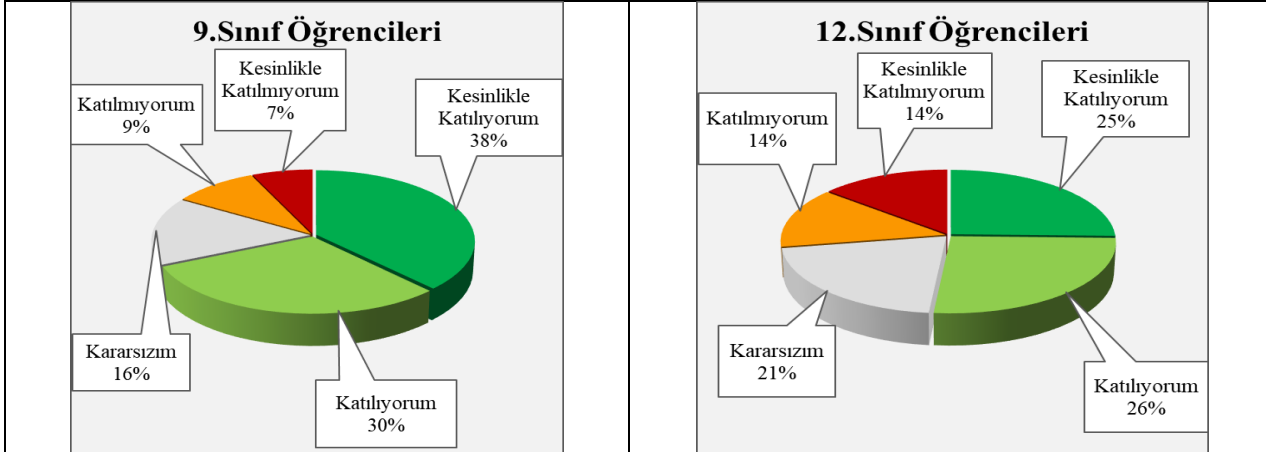
*Katılımcıların yanıtlardan 9.sınıf öğrencilerin %42 lik kısmı kararsız olduğunu belirtmekte veya olumsuz cevap vermekte iken 12.sınıflarda bu oranın %50 olduğunu görmekteyiz. Buradan öğrencilerin KKD'leri aktif olarak kullanma konusunda yeteri kadar istekli olmadıklarını görmekteyiz.

11.İş sağlığı ve güvenliği önlemleri okulda yalnızca idareciler ve öğretmenler tarafından alınmalıdır.

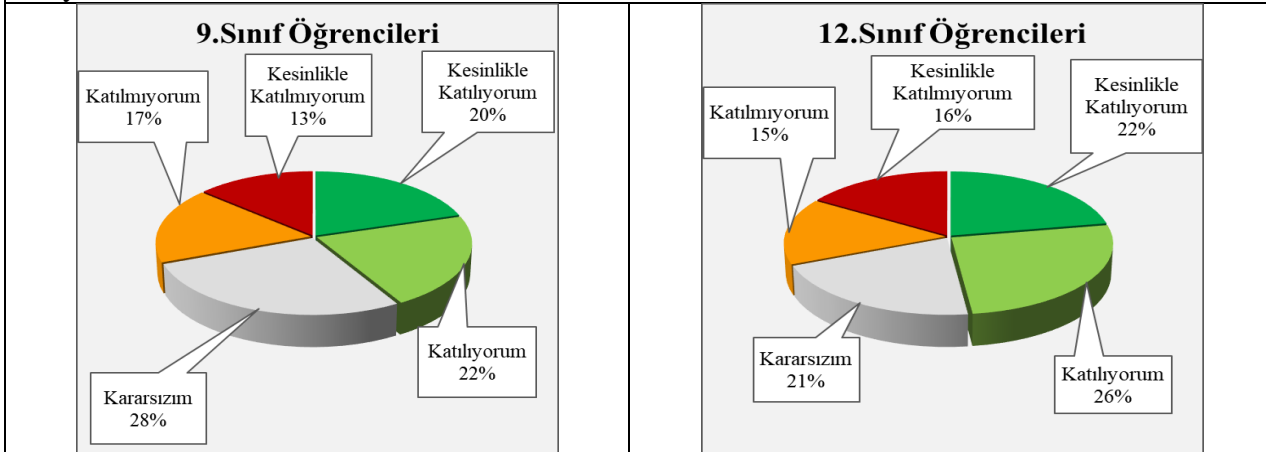
*Bu önermeye öğrencilerin yaklaşık % 30 luk kısmı olumlu cevap vermiştir. 9. ve 12. sınıf seviyelerinde bu oran birbirine çok yakın çıkmıştır.

12.Meslek dersi öğretmenlerimiz iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri haricinde ders içeriklerin de de iş sağlığı ve güvenliği konularına değiniyorlar.

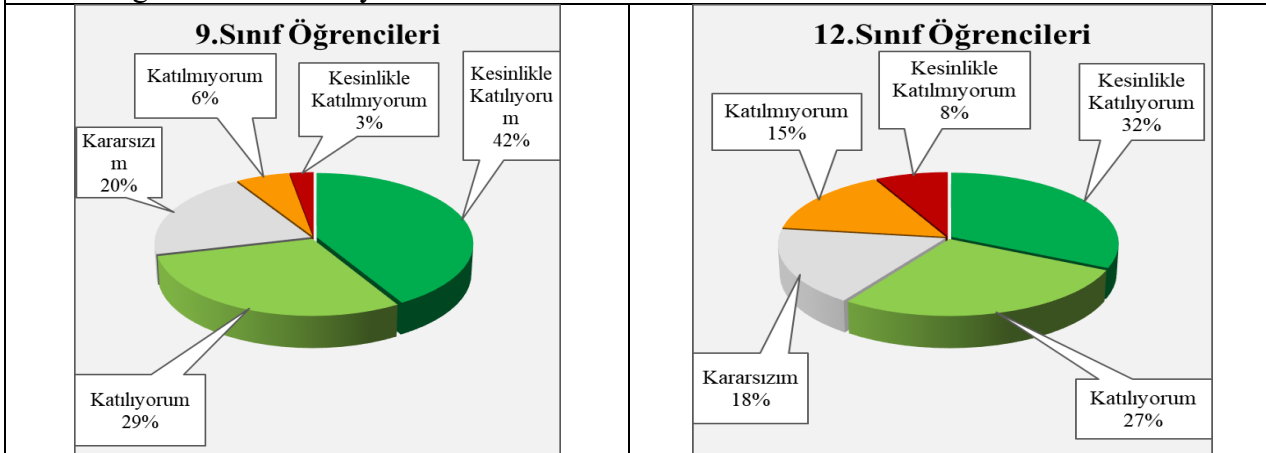
*Bu önermeye 9.sınıf öğrencilerinin % 68'i 12.sınıf öğrencilerinin ise %51'lik kısmı katıldıklarını beyan etmişlerdir. Bu yanıtlardan öğrencilerin ders içeriklerindeki İSG bilgilendirmelerinin olduğundan haberdar olduklarını görmekteyiz.

13.Bir iş kazası geçirmem veya meslek hastalığına maruz kalmam durumunda yasal haklarımı biliyorum.

* Öğrencilerin vermiş oldukları yanıtlardan mevzuat ve yasal hakları konusunda eksikliklerinin olduğu görülmüştür.

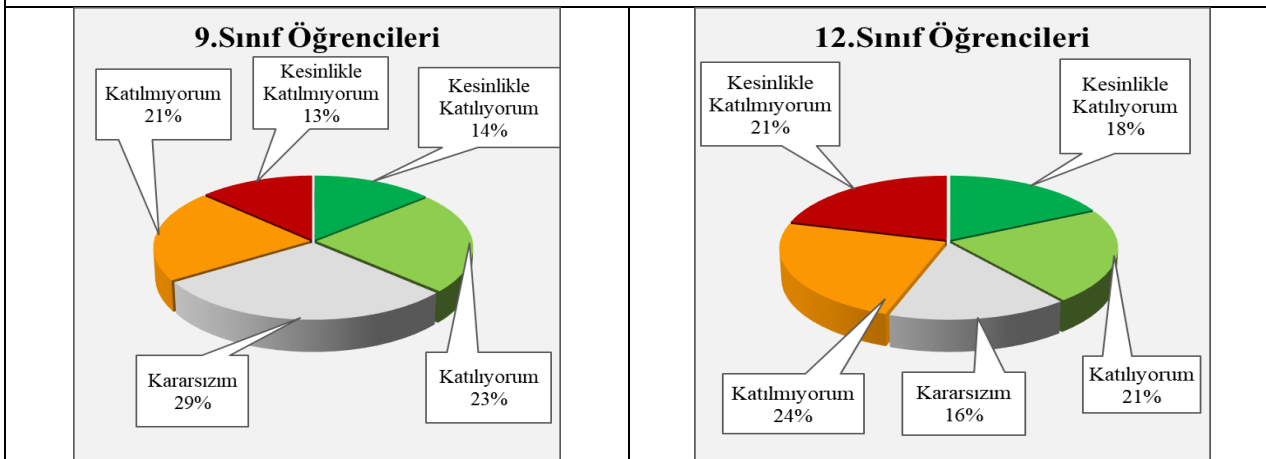
14.İş kazası ve meslek hastalıklarına karşı devletin sigorta yapması okul ve işletme ortamında kendimi güvende hissettiriyor.

*Bu önerme ile Meslek Liselerine devam eden öğrencilere meslek hastalıkları ve iş kazalarına karşı sigorta yapılması ankete katılan 9.sınıf öğrencilerinin %71'inin 12.sınıftaki öğrencilerin ise %59'unun kendilerini güvende hissetmelerini sağladığı görülmektedir.

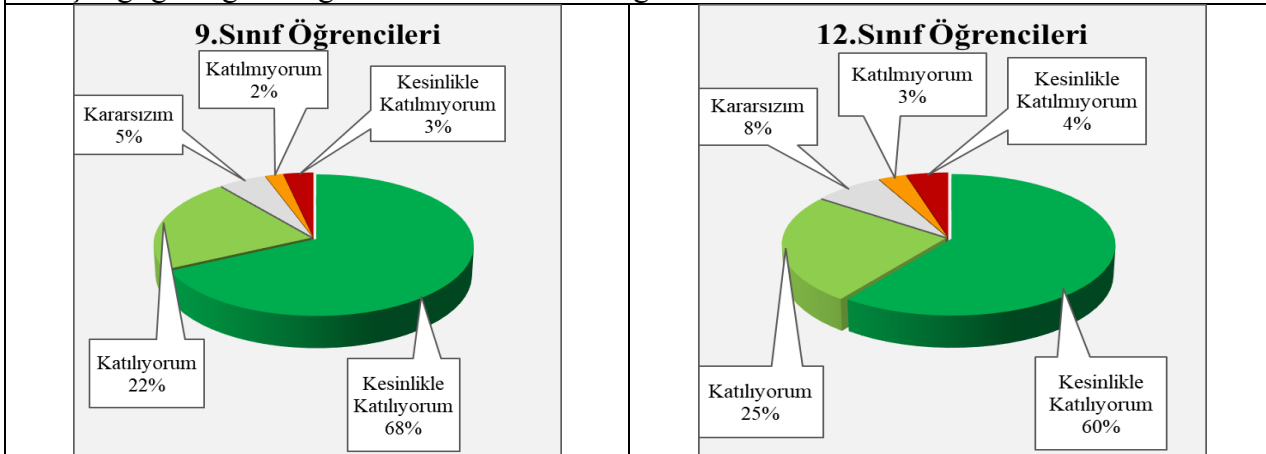

15. Kendimi iş kazasına uğrayan bir arkadaşına ilk yardım yapabilecek yeterlilikte görüyorum.

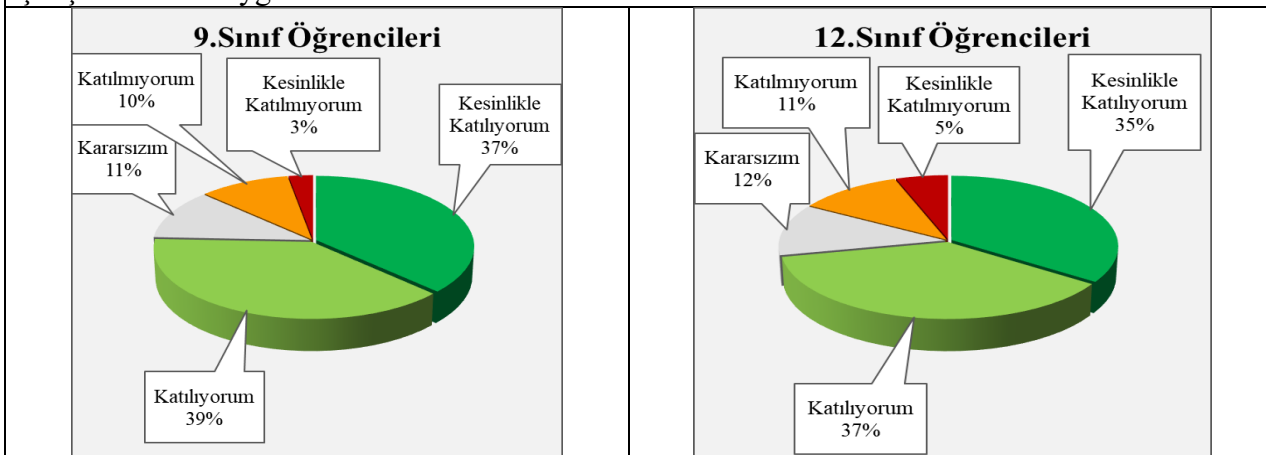
*Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğu iş kazasına uğrayan bir arkadaşına ilk yardım yapma konusunda kendisini yetersiz görmektedir. Bu oran 12.sınıf öğrencilerinde daha yüksek çıkmaktadır. Anketin bu önermesi öğrencilerin ilk yardım konusunda eksikliklerinin olduğunu ortaya koymuştur.

16. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alınması gereklidir.

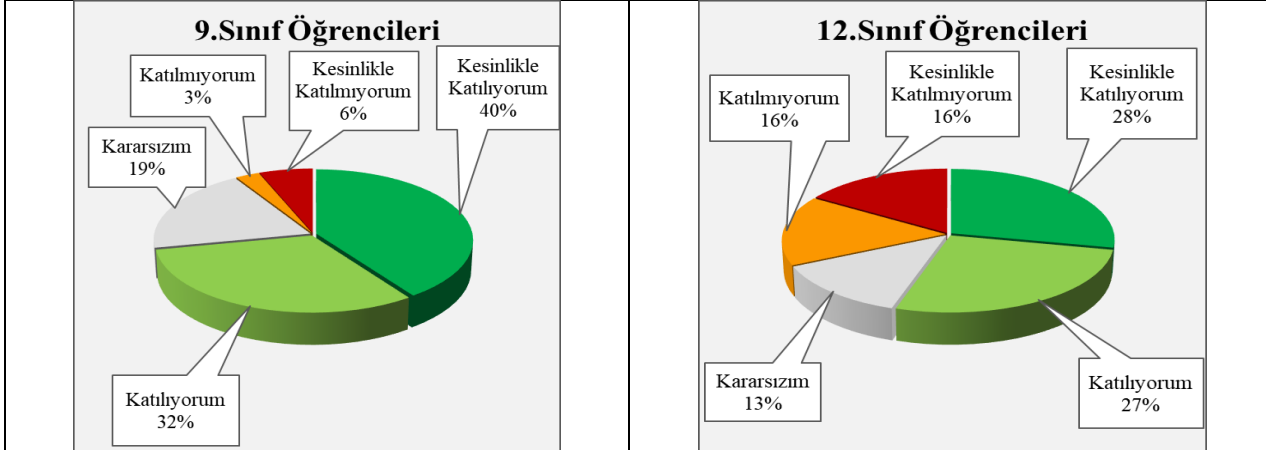
*Anketin bu önermesinden ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%80 den fazlası) iş güvenliği tedbirlerinin alınması gerektiğini düşünmektedir. Bu da öğrencilerin iş güvenliği tedbirlerinin alınmasını bir gereklilik olarak gördüklerini göstermektedir.

17. İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden öğrendiğim bilgi ve birikimleri okul haricindeki çalışmalarımda uyguluyorum.

*Ankete katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğun iş sağlığı ve güvenliği konusunda okulda öğrenmiş olduğu bilgileri okul haricinde de uygulayacağını belirtmiştir.

18.Okulumda verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin gerekli olduğuna inanıyorum.

*Anketimize katılan 9.sınıf öğrencilerinden % 72'si, 12.sınıf öğrencilerinden % 55'i iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili okulda almış olduğu eğitimlerin gerekliliğine inandığını belirtmiştir.

Ölçek için her bir soruya verilen görüş puanları 1-2-3-4-5 arasında değişmektedir. Aralıkların eşit olduğu varsayımından yola çıkılarak ağırlıklı ortalamalar için puan aralığı katsayısı 1 olarak hesaplanmıştır. Puan Aralığı = (En yüksek değer – En düşük değer)/5 = (5-1)/5 = 0,80 olarak bulunmuştur. Bu durumda ağırlıklı ortalamaların değerlendirme aralığı aşağıdaki gibidir (Tezbaşaran, A.A. 2004).

1-1,80: "Kesinlikle katılıyorum"

1,81-2,61: "Katılıyorum"

2,62-3,42:"Kararsızım"

3,43-4,23: "Katılmıyorum"

4,24-5: "Kesinlikle katılmıyorum"

Tablo 1: Anket Maddelerinin Ağırlıklı Ortalamaları

Anket Soruları ve/veya Önergeleri	9.Sınıflar	12.Sınıflar
1.Okulda almış olduğum iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitimleri yeterli ve anlaşılır buluyorum.	2,06 Katılıyorum	2,11 Katılıyorum
2.Sadece iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konuları kapsayan bir ders olması gerektiğini düşünüyorum.	2,54 Katılıyorum	2,40 Katılıyorum
3.İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden öğrendiğim bilgi ve birikimleri okul ortamındaki çalışmalarım da uygulayabiliyorum.	1,84 Katılıyorum	2,03 Katılıyorum
4.Ülkemizde uygulanmakta olan 6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanunu hakkında yeterli bilgiye sahibim.	3,17 Kararsızım	3,08 Kararsızım
5.Atölye ve laboratuvarlarda kullandığım makine, malzeme, cihazların tehlike ve riskleri konusunda bilgilendirildim.	1,78 Kesinlikle Katılıyorum	1,88 Katılıyorum
6.İş kazaları gerekli önlemlerin alınması halinde çok büyük oranda önlenir.	1,53 Kesinlikle Katılıyorum	1,52 Kesinlikle Katılıyorum
7.Okulumuz atölye ve laboratuvarlarında çalışırken iş sağlığı ve güvenliği konusunda kendimi güvende hissediyorum.	1,98 Katılıyorum	2,50 Katılıyorum
8.Almış olduğum iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini okul sonrası çalışma hayatımda da uygulayacağım.	1,65 Kesinlikle Katılıyorum	1,91 Katılıyorum

9.Okulumuz atölye ve laboratuvarlarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarıcı ve bilgilendirici levhalar bulunur.	1,92 Katılıyorum	2,07 Katılıyorum
10.Atölye ve laboratuvarlarında çalışma yaparken kişisel koruyucu donanım(KKD)ları aktif olarak kullanırım.	2,37 Katılıyorum	2,75 Kararsızım
11.İş sağlığı ve güvenliği önlemleri okulda yalnızca idareciler ve öğretmenler tarafından alınmalıdır.	3,43 Katılmıyorum	3,46 Katılmıyorum
12.Meslek dersi öğretmenlerimiz iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri haricinde ders içeriklerinde de iş sağlığı ve güvenliği konularına değiniyorlar.	2,16 Katılıyorum	2,64 Kararsızım
13.Bir iş kazası geçirmem veya meslek hastalığına maruz kalmam durumunda yasal haklarımı biliyorum.	2,82 Kararsızım	2,77 Kararsızım
14.İşkazası ve meslek hastalıklarına karşı devletin sigorta yapması okul ve işletme ortamında bana kendimi güvende hissettiriyor.	1,98 Katılıyorum	2,38 Katılıyorum
15.Kendimi iş kazasına uğrayan bir arkadaşıma ilk yardım yapabilecek yeterlilikte görüyorum.	2,96 Kararsızım	3,08 Kararsızım
16.İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alınması gereklidir.	1,51 Kesinlikle Katılıyorum	1,66 Kesinlikle Katılıyorum
17.İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden öğrendiğim bilgi ve birikimleri okul haricindeki çalışmalarımda uyguluyorum.	2,02 Katılıyorum	2,15 Katılıyorum
18.Okulumda verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin gerekli olduğuna inanıyorum.	2,02 Katılıyorum	2,64 Kararsızım

8. TESPİTLER VE ÖNERİLER

674

Anket yöntemi ile yapılan bu araştırma çalışmasında Şehit Emin Güner Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilinçleri karşılaştırmalı olarak ölçülmüştür. Ankete katılan öğrencilerin vermiş olduğu cevaplardan aşağıdaki tespitler yapılmıştır. Bu tespitlere yönelik öneri ve tavsiyeler sunulmuştur.

8.1.Tespitler

1. Ankete katılan öğrenciler verdiği yanıtlarla iş sağlığı ve güvenliği önemlerinin bir gereklilik olduğunu, bu konuda bilgilendirildiklerini ve öğrendikleri bilgileri gerek okul gerekse staj (işletmede beceri eğitimi) ortamında uyguladıklarını belirtmişlerdir.
2. Öğrenciler 6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanunu hakkında yeterli bilgiye sahip olup olmadıkları konusunda kararsız kalmışlardır.
3. Bir iş kazası veya meslek hastalığına maruz kalmaları halinde yasal haklarını bilme konusunda da kararsız kalmışlardır.
4. İş kazalarının gerekli önlemler alınması halinde çok büyük oranda önlenebileceğini düşünmektedirler.
5. 9.sınıf seviyesindeki öğrenciler Atölye ve laboratuvarlarda kişisel koruyucu ve donanımları aktif olarak kullandıklarını ifade ederken 12.sınıf seviyesindeki öğrencilerin kararsız kaldıkları görülmüştür.
6. Öğrencilerin vermiş olduğu yanıtlardan iş kazalarına uğrayan arkadaşlarına ilk yardım yapabileme konusunda da kararsız oldukları görülmüştür.

7. Sınıf düzeylerinde karşılaştırma yaptığımızda 12.sınıf öğrencilerinde meslekte gelişim göstermelerine ve ilerlemelerine bağlı olarak “bana bir şey olmaz” mantığının geliştiği tespit edilmiştir.

8.2. Öneri ve Tavsiyeler

1. Öğrencilere verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde ve diğer meslek derslerinde iş hukukuna, 6331 sayılı kanununa ve diğer iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı konularına daha fazla değinilmelidir.
2. Öğrencilerin eğitim süreçleri teorik ve uygulamalı ilk yardım dersleri ile desteklenmelidir.
3. Temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri her sınıf seviyesinde tekrarlanmalıdır.
4. Okulda verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri hem genel manada hem de alan esaslı olması ve o alandaki öğrencilerin mesleklerinin riskleri konusunda daha ayrıntılı olarak bilgilendirilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.
5. Verilen eğitimlerin sonrasında çeşitli yöntemlerle öğrencilerin aldıkları eğitimi ne kadar kavrayıp kavramadıkları ölçülmeli ve eksik kalan konularla ilgili tekrar eğitimleri verilmelidir.

KAYNAKÇA

1. Akar, Ö., Yıldırım, E. ve Kun, M. (2021). Şantiye Çalışmalarında İş Sağlığı ve Güvenliği Kapsamında Alınması Gereken Yeni Tip Korona Virüs(Covid-19) Önlemleri. ISSN 2602 - 4136
2. Arpat, B., Yeşil, Y., & Öter, N.S., (2019). Tekstil Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri Hakkında Çalışan Algıları ve Farkındalığı: Denizli İli Örneği. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 8, s. 281- 318, 15.12.2019 tarihinde
3. Bilir, N. ve Yıldız, A. (2013). İş Sağlığı ve Güvenliği. Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
4. Büyükoztürk, Ş. (2010). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Ankara: Pegem Akademi Yayınları
5. Erginbaş, E. (2010). Avrupa Birliği'nin Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliğine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
6. Dursun, S. (2013). İş Güvenliği Kültürünün Çalışanların Güvenli Davranışları Üzerine Etkisi. Sosyal Güvenlik Dergisi, 3(2), 61-75.
7. Dursun, S. ve Keser, A. (2014). İş güvenliği farkındalığı ve iş güvenliği davranışları arasındaki ilişkilerin araştırılması: uygulamalı bir araştırma. Çalışma İlişkileri Dergisi, 5 (2), 1-9.
8. Güngör, M. A. (2017). Meslek liselerinde iş sağlığı ve güvenliğinin bilinirliği: Yapılan ve yapılması gereken çalışmalar Karabağlar ilçesi örneği (Master'sthesis, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).
9. Kar, H. ve Şahmaran, T. (2021). Üniversitede Verilen İş Sağlığı ve Güvenliği Dersinin Öğrenciler Üzerindeki Etkisinin Araştırılması. ISSN 2602 - 4136
10. Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü: <http://meslekiegitimharitasi.meb.gov.tr/ogrenci.php>
11. 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3308.pdf>
12. Şehit Emin Güner Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi: <https://corumeml.meb.k12.tr/tema/index.php>
13. Şahmaran, T., Kar, H. ve Arısal, İ. (2019). İş sağlığı ve güvenliği ön lisans programında verilen eğitim ve öğretimin iş sağlığı ve güvenliği algısı üzerine etkisi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11 (18), 1-34.
14. Tezbaşaran, A.A. (2004). Likert tipi ölçeklere madde seçmede geleneksel madde analizi tekniklerinin karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 19 (54), 77-87.

15. Turan, H. ve Aktaş, O. (2020). Meslek Lisesi Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık Düzeyleri Ergün Korkmaz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Örneği. Akademik Araştırmalar Dergisi, Sayı:106
16. Yıldırım, A. ve Şimşek, H.(2005) Hasan Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Güncelleştirilmiş Geliştirilmiş 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2005, 366 s. ISBN 9750200071
17. Yıldız, D. ve Uzunsakal, E. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi, 2 (1), 14-28.
18. Yılmaz, F. (2009). İş Sağlığı ve Güvenliğinde Okul Eğitiminin Önemi: Modern Örnekler Işığında İş Sağlığı ve Güvenliği Lisans Eğitiminin Ülkemizde Uygulanabilirliği. Kamu-İş Dergisi, 11(1), 107-138.
19. World Health Organization (WHO), (1999). Global burden of injuries, Geneva: World Health Organization.
20. 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. (2012). T.C. Resmi Gazete, 28339, 20 Haziran 2012